

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת וישלח

• ישועות אברהם •

וישלח יעקב מלאכים וגו'. (לב ג)

דהיינו, שהאדם צריך מקודם להתגבר על היצר הרע שלא יהמא ח"ו, לקיים התורה הקדושה והמצוות, ואז המלאכים שנבראו על ידי התורה הק' והמצוות שלו ימליצו טוב בעדו לפני השם יתברך. וזהו "לפניו" – לפני השם יתברך, ישלח המלאכים שימליצו טוב בעדו שלא יפול ח"ו ברשת היצר הרע [וכו'].

וזה "אל עשוי אחיו", דהיינו שהקדוש ברוך הוא יהיה בעזרו להתגבר על היצר הרע בחינת עשו, שעושה עצמו כ'אחיו', שמדמה לו שעושה לשם שמים ובקרבו ישם ארבו.

וזה שפירש רש"י ז"ל 'מלאכים ממש' – ראשי תיבות ממילאכת ש'מים, דהיינו שאותם המלאכים שישלח לפני השם יתברך שימליצו טוב בעדו הם בחינת 'ממ"ש', שנבראו על ידי מלאכת שמים, בעבור שמקודם התגבר על היצר הרע ועסק בתורה ומצוות, ומזה נבראו.

עמוד קלב

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

וישלח יעקב מלאכים. (לב ג)

הנה לכאורה על מה נבראו המלאכים, בשלמא האדם נברא להתגבר על יצרו אבל המלאכים שאין להם יצר הרע

למה נבראו. רק שמדובר במלאכים שנבראו מכח עשיית המצוות שהאדם עושה, ע"י כח קדושת עשיית המצוות נבראו המלאכים. כי ע"י עשייה ועבודת האדם מתגלה שם שמים בעולם. וזה ענין מלאכים ממש, כי 'ממש' לשון בפועל שע"י עשיית ועבודת הארציות נעשים מלאכים, דהיינו, התגלות אלוקות. לכן שלח יעקב אבינו לעשו מלאכים, כי כל עיקר כונת יעקב היתה לפיכך את עשו על הברכות שנמל ממנו. לכן שלח יעקב לעשו וגילה לו שאין לו במה להתקנא בו על הברכות, כי אין הברכות בעניני גשמיות שצריך לקנא בו. כי כל הברכות הן רק ברוחניות ושלח רק מלאכים, דהיינו, התגלות אלוקותו יתברך בעולם. וזה מלאכים ממש.

עמוד עא

• אדון עדות •

עם לבן גרתי ואחר עד עתה ויהי לי שור
והמור. (לב ד)

כי צדיק הסוכך בצל הקדושה יש לו אמונה ובטחון, כמאמר הכתוב "צדיק כאמונתו יהיה", ומחמת זה אינו אין להתעשר, ואינו מבקש מהשם יתברך השפעה יתירה, רק שיומין לו בכל יום די מחסורו, ושאר השפעה ישאר לו באוצר

היצר לו בעיניו, מה שנפל ליראה החיצונית. כמו דאיתא בחובת הלכות: שאמר חסיד אחד, בוש אני שיהיה לי שום יראה זולת יראת השם יתברך. ונודע, כי דרך הצדיקים באם שיודמן להם איזה מחשבה דיבור ומעשה שלא כהוגן כל כך, מפשפשו מאין יוכל להיות להם דבר כזאת, אולי לא עשו תשובה על איזה דבר, ובא לו דבר זה על ידי זה. [וכו']. וזה צריך להיות עבודת איש הישראלי, באם ייראה אצלו ח"ו איזה נידנדוד עבירה, אפילו בהרהור, לפקח עליהם מאין בא זה, ולשרש ולעקר השורש, אז ממיילא יתוקן הכל.

עמוד לב

• ארון עדות •

כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך. (לב יז)
מלת 'לאמר' מיותרת, והיה די לומר ושאלך למי אתה, מה לאמר.

ונראה שכאן מרומז מאמר עקביא בן מהללאל: הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה וכו'. וזהו "כי יפגשך עשו אחי", היינו היצר הרע שהוא מתהלך עם האדם כרע וכאת. "ושאלך", לדבר עבירה ח"ו. או העצה, "לאמר". שתאמר לו למי אתה, פירש"י "של מי אתה", היינו מאין באת, מטפה סרוחה. "ואנה תלך", למקום עפר רמה ותולעה. "ולמי אלה לפניך", היינו לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ועל ידי זה תדחנו ממך, והבן.

עמוד מא

העליון שמור מכל גזלן וחמסן. והרי הוא כשר המקבל פרס מאת המלך מדי חודש בחודשו, שאין לו לירא מן הלסטים שלא יגזלו ממנו רכושו, כי שמור באוצר המלך. אשר לא כן הרשעים הסוככים בצל הקליפה שרודפים לאסוף הון לכן פתאום יבוא אידם כי יבואו גזלנים ויחטפו מהם וד"ל.

וזהו ששלה יעקב להגיד לו "עם לבן גרתי", שהיה נבהל כל ימיו אחר הבצע לאסוף הון ולהתעשר, ואף על פי כן לא למדתי מומדותיו רק במחתיו בד', ומחמת זה "ואחר עד עתה" – נשאר לי השפע עד היום – "ויהי לי שור וחמור וגו'".

עמוד לז

• דברי בינה •

ואחר עד עתה. (לב ד)
היינו, שכל עיכובי אצלך בגלות הוא רק "עד עתה", כי 'עתה' רומז לתשובה, כמו שאמרו ז"ל "אין ועתה אלא תשובה". ועיקר העיכוב של ישראל בגלות בין העמים הוא רק עד עת התשובה, ואז יצאו מתחת ידם לחירות עולם. וגם "עתה" רומז לזמן הישועה, כי 'עתה' אותיות 'העת', הרומז להכתוב "כי בא עת להננה", ותהלים קב יח. כי על ידי התשובה שיעשו ישראל לפניו יתברך, יוכו לבחינת כי בא עת להננה, ויתגלה מעלת ישראל בעולם.

עמוד ריא

• תולדות אדם •

ויירא יעקב מאד ויצר לו וגו'. (לב ז)
נובל לפרש, כי מה שכתוב ויצר לו, קאי על ויירא יעקב וכו', היינו שזה גופא

• מבשר טוב •

ויותר יעקב לבדו. (לב כד)

וברש"י שכח פכים קטנים וחזר עליהם.

ויש לרמוז, שזה הוא מה שאמרו בגמרא חולין [צא] "יותר יעקב לבדו, אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכים קטנים". היינו דברים קטנים, ושם נלחם אתו שרו של עשוי שהוא סמל הרע, שחשב בדברים הקטנים שמרמו לפכים קטנים - בזה יהיה לו כה לתפוס את יעקב אבינו עליו השלום. והיינו כבחינת מה שאיתא בגמ' שבת (קה) "שכך אומנותו של יצר הרע, היום אומר לו עשה

כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד".

ופורשן בספרים הקדושים, שהכוונה היא שבתחילה אינו אומר לו לעשות אפילו עבירה קלה, אלא "כך", דברים של מה בכך, עד שמסיתו לעבור עבירות המורות.

והוא ענין הגדרים וסיגים שתקנו חכמים, שלפעמים אפילו בדברים המותרים, יכול האדם ליפול על ידי כך לעבירה. ולכן תקנו סייגים, שלא יפול לידי עבירה, כדי שלא יוכל היצר הרע להכשילו בבחינה זו, שהיום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך. תורת הי תמימה עמי רח

בית הדש

ויעקב נבע פנתה ויבן לו בית. (לג יז)

כבר אמר הרה"ק רמ"מ מקאצק זצלה"ה, שאחת מן השאלות היותר קשות שבאות לפניו, הוא שינוי מקום ושם. מכיון שאדם מקושר למקומו ולשורשו, לכן צריך חכמה זהירות גדולה בדבר, כי אפשר לשנות הדברים בשורשן, ואכמ"ל. (מבשר טוב זכות נשים צדקניות ח"ב עמ' קמא)

אמר דודי זצלה"ה מפרציווא: זאת בתינו הצילי - אם עם קודש ישראל מתנהגים שיהיה זאת בתינו - בתי ישראל, בצניעות וכדומה. - אז 'הצילי', זה גורם הצלת ישראל, וכן בכל דור ודור. (חלקת יהושע מאמר ראשון)

בעת שחנך מרן בעל חלקת יהושע צוק"ל את בית מדרשו וביתו נאוה קודש ברוחב זבולון 25 בת"א, ערך קידושא רבה ביום השב"ק כי הצא תש"ז. (אוצר המנהגים)

כיוצא בזה ידועים דברי הקדושת לוי ז"ע, שבתי ישראל יש בהם קדושה יותר מבית הכנסת, משום שבבית הכנסת מקיימים רק מצות תפילה שלרוב פוסקים אינה אלא דרבנן, אבל בבית מקיימים הרבה מצוות דאורייתא. (מבשר טוב)

קבלה בידינו מאבותינו הקדושים א"י מלענטשנא וא"י מאוסטרובא ומביאלא, שנהגו תמיד אחר פטירת הצדיק שנשתלק לבית עולמו מדי סטבו עיני מגוריו, ועברו לשכון בעיר אחרת. אא"י התולדות אדם לא נשאר לדרו בלענטשנא ואח"כ עבר לזור בסאטאנוויץ. ואא"י הדברי בינה לא נשאר לזור מגורי חמיו באוסטרובא אלא עבר לזור בביאלא. (כ"ק אדמו"ר שליט"א, הקדמה לז"ב שמות עמ' כז)

מן התולדות אדם הסביר טעמו שלפני הרה"ק רבי חיים ישראל מפילוב זצ"ל, שהסיבה לכך שהעתיק מושבו מלענטשנא לסאטנוביץ, בהסתמכו על דברי חז"ל (ברכות נח): "עתידין בתי צדיקים להחרב אפילו לזמן מרובה". (תולדות המחבר שבראש ספר 'עבודת הלב', תשל"ז)

טוב להיכנס לדירה חדשה בערב שבת קודש. והדבר הראשון שעשה בבית, לבשל איזה דבר לכבוד שבת קודש. (סידור חלק"י)

מן החלק"י זצ"ל קבע בביתו המזאות בלי מכסה עליון (פלסטיק וכיוצא ב), כי אם עטפם בתוך ניילון, וכך קבעם. והיה מהדר אחר מזאות גדולות במיוחד. (שם)

בעת שנכנסים לדירה חדשה או שמחליף לדירה אחרת, יאמר "לשם יחוד וכו', הנני נכנס לבית זה ומבקש ממך רבון העולמים שאוכל לקיים בבית זה הכנסת אורחים, צדקה, שבת קודש, וכל מצוות התלויות בבית יהודי. (עבוד"י)

טוב לבדוק את המזאות בבית חדש, אף שגרו בבית יהודים כשרים, והדייר קודם בדק את המזאות לפני זמן קצר בלבד.

לבשל המאכל הראשון שיבשלו בבית - לכבוד שבת קודש, ורצוי שהמאכל יהיה גזר, ויאמר יה רצון שירבו הזכויות בבית הזה. (שם)

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו - כל דבר שעלה במחשבתו שהשיגו בכוחו ועוצם ידו - מן הבא בידו - לא רצה ליהנות ממנו, אלא שלחו מנחה לעשו. רבי יהושע מאוסטרובא, תולדות אדם

פתגמין קדישין
מאוצרו של רבינו חיים שנים פרוש"ל

היהדות. - אך באם לא מוזיק, יוכל ח"ו על דור הבא להטות הילדים ח"ו מדרך עבודה. וזה שאמר לו יעקב אבינו ע"ה: "כי הילדים רכים, ודפקום", [וכו].

דף נה:

• מבשר טוב •

ויהי בצאת נפשה כי מתה וגו' ואביו קרא לו בנימין. (לה יח)
דהנה צריך ביאור, מדוע נפטרה דווקא בעת לידת בנימין.

מה שמצינו ברחל, ולעיל ל א: "ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחתה, ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי". היינו, כל מה שאמרה זאת, יען רצונה בילדים. ואמנם הקדוש ברוך הוא הצדיקה, כדחוינן במדרש רבה [ויצא עא ז: "יחר אף יעקב ברחל ויאמר וגו']התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן], אמר לו הקב"ה, כך עונים את המעוקות. הייך שבניך עתידים לעמוד לפני בנה".

והביאור כמה שאמרה "ואם אין מתה אנכי", היינו, שהיה לה מסירות נפש להעמיד תולדות. דוהו כוהן של האמהות, שמוסרות את נפשן בשביל להעמיד את כלל ישראל. [וכו].

ובזה יבואר מדוע נפטרה רחל בלידת בנימין. דהנה הענין בזה, דבכאן נתקיימה בקשת רחל, שהיה אדיר הפצה למסור את נפשה למען כלל ישראל, לכן נסתלקה אז בלידת בנימין, שאז מסרה נפשה למען ילדיה. כי כל דבר שמוסרים נפשם עליו יש לו קיום, וכו'.

זכות נשים צדקניות ח"א עמי לב-לז

• מבשר טוב •

ויותר יעקב לבדו. (לב כד)
כמדומה אני ששמעתי מפה קדוש ב"ק **אמרו"ר זצוקלה"ה, שאמר:**
שתיכף שנתר יעקב לבדו, מיד ויאבק איש עמו, נתאבק עמו שרו של עשוי, כי כשהאדם לבדו הריהו מאבד את כוחו ותוקפו.

בין אדם לחבירו עמי רעח

• דברי בינה •

וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה, ואת לאה וילדיה אחרונים, ואת רחל ואת יוסף אחרונים. (לג ב)
לזאת שם 'השפחות וילדיהן ראשונה', להראות לעשו כי גם בני השפחות כדאי המה להנצל מעשו, מאחר שזכו להכלל בשלשלת הקדושה בין שבטי יה מהראוי שהשי"ת ירחם בזכותם. ואם ח"ו לא יועיל זה הזכות, לזה העמיד 'את לאה וילדיה אחרונים', כי זכות לאה גדול יותר, כי היא גרמה לזה בתתה את שפחתה לו לאשה, ועל ידי זה העמיד שבטי יה. ואם ח"ו לא יועיל גם זכות לאה, לזה העמיד את רחל ויוסף אחרונים, כי זכותה גדול מאד יותר מכולם, כי היא הכניסה גם את לאה ליעקב על ידי מסירת הסימנים כידוע, ועל ידה נתגלגל הדבר שיצאו לעולם כל הי"ב שבטים הקדושים. לזה העמידה באחרונה, כי זכותה ודאי תגן עליהם.

עמוד רכה

• חלקת יהושע •

כי הילדים רכים. (לג יג)
כי יש פושעים שרוצים להתחבר עם היראים, בטענה שגם הם יעשו למען